

DIDAKTIK

Elevers tekster om tekster – et literacyperspektiv på danskfagets litteraturundervisning

Når elever analyserer og fortolker fiktion, indebærer det en stillingtagen, men på en anden måde end når man fx 'liker' på Facebook. Et ph.d.-projekt har undersøgt, hvordan eleverne skriver og forstår det, de gør, når de arbejder med tekster i skolefaget dansk.

Danskfaget i skolen har bl.a. fokus på professionelle tekster og elevers analyse og fortolkning af tekster. Men ofte er elevernes analyser og fortolkninger ikke selv genstand for eksplicit opmærksomhed i danskundervisningen. Ved at kigge på, hvad der karakteriserer udskolingselevers tekster om tekster, kan vi blive klogere på, hvordan vi støtter elevers fagspecifikke literacy og dermed deres læring i skolen.

Projektet har undersøgt elevers sprogbrug, når de analyserer og fortolker noveller skriftligt. Det har desuden undersøgt elevers refleksioner over danskfagets litteraturundervisning samt de muligheder for at skrive analyser og fortolkninger, som elever tilbydes i undervisningen. Tre 8. klasser på skoler i og omkring København har deltaget, og der er samarbejdet med dansklærerne om skriftlige analyse- og fortolkningsopgaver til eleverne undervejs.

EN DISKRET INVOLVERETHED

Et af projektets hovedfund er, at de deltagende elever alle udviser en diskret involverethed, det vil sige, at de i deres tekster forholder sig til de litterære personer, men uden at formulere følelser i førsteperson eller på anden måde skrive, at de er blevet grebet af teksten. Samtidig kommer de alle selv på banen med egne værdier på præcis samme måde i forbindelse med deres evalueringer af personerne i litteraturen. Det sker imidlertid ikke direkte, men indirekte, behersket.

Det er markant, at eleverne alle skaber betydning på samme måde, og det er et udsagn om, hvad danskfaget lægger vægt på. Denne viden om elevers fagspecifikke literacy er central for at kunne støtte elevers opmærksomhed på specifikke måder at bruge sprog og omgås litteratur på og bør give anledning til, at det diskuteres i praksisfeltet, hvad der er værdsat, og hvad der egentlig bør værdsættes, når elever skriver tekster om tekster.

FAKTUEL VIDEN ELLER EGEN HOLDNING?

Et andet hovedfund er, at der samtidig er stor variation i elevernes måder at skabe betydning på inden for samme åbne opgave. Variationen peger på en spænding i danskfagets litteraturundervisning i udskoling. På den ene side er der et fokus på faktuel viden i form af litterære analysebegreber, referencer til den litterære tekst og monologisk sprogbrug. På den anden side er der også et fokus på eleverne som aktive deltagere, der udtrykker egne holdninger og eksplicit åbner for flere forskellige mulige fortolkninger af den samme litterære tekst.

LÆGGER OP TIL NYE STUDIER

Studiet er nyskabende i forhold til at udvikle begreber til at karakterisere elevers måder at skabe betydning på og særligt deres måder at skabe stillingtagen på. Det karakteriserer derved en del af danskfagets specifikke sprogbrug, som ikke er undersøgt før. Fundene lægger op til nye studier – dels praksisudviklende studier, der i samarbejde med lærere afprøver måder at støtte elevers fagspecifikke literacy på, dels studier, der undersøger elevers måder at skabe betydning på i andre fag end dansk eller på andre tidspunkter i uddannelsessystemet, fx i ungdomsuddannelserne. Det vil kunne bidrage til større viden om udfordringer ved overgange i uddannelsessystemet.

PROJEKTET – KORT FORTALT

Danskfagets litteraturundervisning: Elevers skriftsproglige måder at skabe stillingtagen på i udskoling

HVAD

Formålet er at undersøge elevers måder at skabe betydning på i litteraturundervisningen i udskoling. Den udviklede viden om elevers fagspecifikke literacy kan bruges til at støtte alle elevers læring og vidensproduktion i skolen.

HVORDAN

Studiet er et kvalitativt casestudie, som forholder sig socialsemiotisk etnografisk. Empiriske data er indsamlet i tre 8. klasser på skoler i og omkring København. Der er anvendt etnografiske metoder som videoobservationer, feltnoter, interviews og indsamling af skriftlige elevtekster.

HVORNÅR

2013-2016

HVEM

Ph.d.-studiet er finansieret af Ph.d.-rådet for uddannelsesforskning og er forankret i Læringsløft 2020, i UCC's forskningsprogram Didaktik og Læringsrum og på DPU, Aarhus Universitet.

KONTAKT

Kristine Kabel
krka@ucc.dk
4189 7656